

Rüya görmenin Bizans'taki hali

Steven M. Oberhelman'ın pek çok rüya örneği ve yorumuna da yer veren 'Bizans'ta Rüya Tabirnameleri', konunun meraklılarının ilgisini çekecek bir çalışma. Rüyalarla ilgilenmeyenler içinse keyifli bir tarih yolculuğu...

EGE YATIR

Biz, 'Rüyanız hayır olsun' deriz ama bunun yüzyıllardır söylendiği, dahası Bizans'ın da bu sözün arkasından krallarına, azizlerine rüya tabirleri yaptırdığı kimin aklına gelirdi ki? Steven M. Oberhelman'ın 'Bizans'ta Rüya Tabirnameleri' adlı kitabı, akıllara hemen gelmeyecek bu olgunun altını çiziyor. Çizmekle de kalmayıp bu tabirlerin, kitaplaştırılarak bir kurallar bütünü haline getirildiğini, bunun adının da 'tabirname' olarak konulduğunu ortaya çıkarıyor. Bu tabirnamelerden pek çok rüya örneğine ve yorumlarına da yer veren yazarın çalışması, rüyalara ve rüya tabirlerine meraklı okurlar için bu anlamda tatmin edici fakat Oberhelman'ın odaklanmak istediği daha pek çok mesele var çalışması bağlamında. Bunların başını da Bizans topraklarına bu rüya tabirnamelerinin nereden ve nasıl giriş yaptığı meselesi çekiyor.

Kitabı bu yönüyle ele aldığımızda ise ilgi çeken bir manzaranın sınırlarında dolaşmaya başladığımızı görüyoruz çünkü tabirnamelerin yolculuğu, dinler tarihi hakkında da önemli ipuçlarını okurun eline veriyor.

Bizans'ta rüya tabirine ilkin pagan inanışları anımsattığı için çok sıcak yaklaşılmıyor ve daha çok şeytani yanı vurgulanıyor olsa da daha sonraları rüya ile Hıristiyan olanların bulunması, hatta dinin gelişiminde olumlu etkisi olması göz ardı edilmiyor. Fakat ilk dönemdeki bu pagan çekingenliği, meseleye uzak durulmasına yol açıyor. Tarihin akışı durmuyor bu noktada tabii. Arap coğrafyası, Bizans'tan kendi diline tercüme ve adaptasyon yoluyla bu rüya tabirnamelerini alıyor. Bu tabirnamelerin kendi topraklarına dönüşü ise özkaynaklar yerine yine tercüme yoluyla gerçekleşiyor. Çünkü pagan et-

kisi altında yazıldığı düşünüldüğü kaynaklardansa, tek tanrı inancının yayıldığı bir coğrafyadan bunları yine tercüme ve adaptasyon yoluyla almak çok daha makul geliyor o dönem. Sonuç olarak da ortaya bugüne kadar uzanan bir rüya yolculuğunun hikâyesini ve bu hikâyede nelerin olduğunu anlatan Oberhelman'ın bu kitabı çıkıyor.

Bizans'taki rüya tabirnameleri, ilk rüya tabircilerinden biri olan Yunanlı Artemidorus'un eserinin orijinalinden yararlanmak yerine daha çok Artemidorus'un Arapça çevirisinden yararlanılması çünkü Arapça çeviri tektanrılı din inancına daha uygun.

Bu noktada Hıristiyanlık'ın tarihsel süreç içinde geçirdiği evrim de gözler önüne seriliyor Oberhelman tarafından.

Rüyalara meraklı bir millet olarak, 'Rüyayla amel olmaz' da demişiz ama bunun da ardında pek duramamışız, çünkü Osmanlı sultanları dahil, müneccimleri aracılığıyla bu müesseseye başvurmuş. Müesseseye diyorum, çünkü devlet içinde ciddi bir kurumun temsilcileri olarak çalışırdı rüya tabircileri. Oberhelman'ın çalışmasıyla ortaya çıkan ise bunun sadece Osmanlı'da değil, Bizans'ta da böyle işlediği.

Konunun meraklılarının ilgisini çekecek bir kitap. Yok, rüyalarla ilgilenmem, hatta rüya görmem diyorsanız da keyifli bir tarih yolculuğu...

BİZANS'TA RÜYA TABIRNAMESİ

Steven M. Oberhelman
Çeviren: Arzu Akgün
Yapı Kredi Yayınları, 2019
231 sayfa, 30 TL.